

- Paindlikud tegevusekirjad, mille eesmärgiks on keskkonnasõbralikumad standardiseerimisprotsessid, et eelkõige VKEsid paremini tehnilistesse protsessidesse kaasata ja seejuures arvestada uute toodete, meetodite ja teenuste arendamise faasis ka majanduslikkusega;
- Platvormi loomine teabevahetuseks Lissaboni strateegia siseturu arenguks ja keskkonna ning tervisekaitse tegevuskava 2004-2010 vahel, mille eesmärgiks on erialane dialoog kõigi standardiseerimisprotsessi osaliste vahel: CEN, CENELEC, ETSI, NORMAPME, ANEC (tarbijad), TUTB (töötajad ja ametiühingud), ECOS (keskkonnahuvid), tööstus, kaubandus ja teenuste sektor;
- Tehnilise baasstandardiseerimise arendamine põllumajandusliku tootmise ja toiduainetetööstuse valdkonna toodete ja meetodite kvaliteedieskirjade jaoks.

Brüssel, 15. september 2004. a

Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee

president

Roger BRIESCH

Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamuse, mis käsitleb "Põllumajandust linnalähedastes piirkondades"

(2005/C 74/12)

17. juulil 2003 otsustas Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee oma töökorra 29. reegli lõike 2 alusel koostada omaalgatusliku arvamuse, mis käsitleb põllumajandust linnalähedastes piirkondades.

Põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna osakond, mis vastutas selle küsimusega seoses komitee töö ettevalmistamise eest, võttis arvamuse vastu 6. juulil 2004. a. Ettekandjaks oli hr Caball i SUBIRANA.

Oma 411. plenaaristungil 15.-16. septembril 2004. a (16. septembri koosolekul) võttis Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee 132 poolt- ning 3 erapooletu häälega vastu alljärgneva arvamuse.

1. Sissejuhatus

1.1 Linnakeskkonnast sõltuv tootmistegevus

1.1.1 Linnalähedaste piirkondade üle on arutletud erinevatel Euroopa foorumitel, kaasa arvatud Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitees. See on laienev nähtus, mis mõjutab paljusid ELi kohalikke omavalitsusi, kuna linnade, tööstuse ja teenindava sektori areng ning side- ja transpordinfrastruktuuride levik neelavad esmaklassilist põllumaad ning suurendavad marginaalsete ja konkurentsivõimete põllumajanduspiirkondade hulka.

1.1.2 Põllumajandustegevus linnalähedastes piirkondades sõltub linnakeskkonnast, milles seda viljeldakse, tähendades peamiselt seda, et viimatinimetatu mõjub esimesele negatiivselt, piirates selle majanduslikku elujõudu. Selline negatiivne mõju on piirkonna keskkondliku allakäigu peamine põhjus, mis kahjustab sotsiaalset suhet linna ja maa vahel. Sõltuvalt sellest, kuidas selle probleemiga tegeletakse ja milline lahendus leitakse, võib taoline lõhe linna ja maa vahel tõsiselt ohustada põllumajandustegevuse säilimist.

1.1.3 Lisaks traditsioonilistele probleemidele, mis seisavad linnalähedaste põllumajanduspiirkondade ees, on nüüd

tekinud veel üks uuem probleem, nimelt linnade lähedal asuvate vabade põllumajandustegevuseta piirkondade kaitsmine. See uus probleem tuleneb põhiliselt kujutlusest, et need piirkonnad peaksid olema mingisugune "teemapark", mille tagajärjel on kõik kunstlik, kontekstist välja rebitud ja isikupäratu. Selle kujutluse aluseks olevad esteetilised kriteeriumid baseeruvad ekslikult bioloogilise mitmekesisuse kaitsmist käsitlevatel määrustel või põllumajandustegevust marginaliseerida või romantiseerida püüdval kujutlusel maapiirkonnast.

1.1.4 ELi ühine põllumajanduspoliitika (CAP) rõhutab, et on vaja talusid mitmekesistada, otsida tegevusi, mis talunikele uusi sissetulekuid toovad. Tuleb rõhutada, et ilma põllumajanduseta ei ole põllumajandusmaastikku, st maastikku, mida iseloomustavad viljapõllud, loomad, heinamaad ja eelkõige talunikud.

1.1.5 Kõik need tegurid (linnakeskkonna surve, kujutlus taluniketa põllumajandusest, CAP reform) on tõsiseks probleemiks linnalähedaste põllumajanduse järjepidevusele ja stabiilsusele. (Siin tulevad sellised probleemid palju rohkem esile, kui teistes sarnastes agrokliimatilistes piirkondades, mis tähendab, et põllumajandustegevuse kadumise oht on suurem.)

1.1.6 Sobivate maade kaotamise kõrval kannatab talupidamine mõningates liikmesriikides selgete maaturgu ja talude rendileandmist käsitlevate õigusaktide puudumise käes. Kui talumaade turgu ei ole, on noortel talupidamisega tegelema hakkamine ja talude suurendamine keerulisem. Paljud avalik-õiguslikud ja eramaaomanikud takistavad maaturu teket, keeldudes elukutselistele talunikele maad rentimast. See on spekulatsioonivorm, mis seab tõsisesse ohtu paljude linnalähedaste põllumajanduspiirkondade tuleviku ja mida liikmesriigid peavad takistama spetsiaalsete tõkestavate õigusaktidega.

1.1.7 Põllumajanduspiirkondi, mida ei ole viimastel aastatel maakogukondades toimunud muutused mõjutanud, iseloomustavad teatud väärtused ja rollid, mis määravad ära neis teostatavate tegevuste sobivuse või ebasobivuse.

1.2 Palju enam kui vaid majandustegevus

1.2.1 EMSK, mis on otseselt huvitatud, et Euroopa maapiirkondade majanduslik, keskkondlik ja sotsiaalne areng oleks jätkusuutlik, soovib juhtida tähelepanu sellele, et põllumajanduspiirkondade keskkondlik, sotsiaalne ja majanduslik roll on linnalähedastes piirkondades olulisem kui mujal. Seda sellepärast, et linnalähedastes piirkondades on põllumajandusmaa suuremate linnade rohelisteks "kopsudeks". Pealegi on need piirkonnad regionaalplaneerimise võtmelement, sest hoiavad ära linnade piiramatut kasvu, kujundavad maastikku ja annavad linnakeskkonnale inimliku näo. Ent selliste piirkondade majanduslik roll – mis on põllumajandusmaa tulevikuväljavaadete kaitsmiseks oluline – väheneb linnade surve tõttu ja talupidamisele omistatava tähtsuse vähesuse tõttu linnalähedaste piirkondade majanduskangas.

1.2.2 Salzburgi konverentsi esimese põhimõtte kohaselt ei ole talupidamist ilma elusa maapiirkonnata ja elusat maapiirkonda ilma põllumajanduseta.⁽¹⁾ EMSK soovib rõhutada, et tõelised kangelased linnalähedastes põllumajanduspiirkondades on ja peavadki olema peamiselt elukutselised täiskohaga talunikud, kuid samal ajal tuleb tunnustada osalise tööajaga talunike olulist rolli paljudes linnalähedastes piirkondades.

1.3 Piirangud ja võimalused: põllumajandus heterogeensetes ja pidevalt muutuvates piirkondades

1.3.1 EMSK on teadlik, et linnalähedaste piirkondade puhul ei ole üksmeelse määratluse saavutamine kerge, sest need piirkonnad on äärmiselt heterogeensed ja pidevalt muutuvad. Sellised piirkonnad on oma olemuselt päris maapiirkondade ja

⁽¹⁾ Sõnasõnal: "Talupidamise jaoks on oluline elus maapiirkond ja elusa maapiirkonna jaoks on oluline põllumajandustegevus." - Salzburgis 12.-14. novembrini 2003 peetud Euroopa teise maa-arengu konverentsi järeldustes – MEMO/03/236.

linnamaailma vahepeal; neis on säilinud esimese põhihooned, ent nendes on lõimitud viimatinimetatu teatud aspekte.

1.3.2 Linnalähedaste piirkondade ühine tunnusjoon on nende territoriaalne, keskkondlik ja sotsiaalne haavatavus ja see, et nad asuvad linnade ümber. Just nendes piirkondades viljeldatakse elukutselist talupidamist tuntakse "linnalähedase põllumajandusena". See elukutseline talupidamine on segunenud teiste tegevustega, mis on seotud taimede kasvatamisega meelelahutuslikel, ravi-, hariduslikel või muudel eesmärkidel või maastikukude loomiseks ja säilitamiseks (maastikuaednikud, aednikud jne). Sellised tegevused on eriti olulised liikmesriikide mõnes regioonis.

1.3.3 Linnalähedased piirkonnad on maapiirkonnad, mis puutuvad kokku eriomaste ja iseloomulike piirangutega, mis neid teistest maapiirkondadest eristavad, ning nende püsijäämine on tõsisel ohus.

1.3.4 Samal ajal on linnalähedasel põllumajandusel sageli unikaalseid tunnusjooni, mida tuleb täielikult ära kasutada, nt võimalused, mida pakub nende lähedus tarbijaturule, tarbijate kasvav teadlikkus sellistest küsimustest, nagu toidukvaliteet ja -ohutus, ja sotsiaalne nõudlus uute tegevuste järele (vabaajategevus, koostöö, keskkonnaalane haridus, ökoturism jne). Need uued täiendavad tegevused võivad aidata hajutada ettevõtlusrisiki ja suurendada põllumajandusest saadavat tulu.

1.3.5 Nõukogu määruse (EÜ) nr 1257/1999, mis käsitleb Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) toetust maaelu arendamiseks, artiklis 20 on sätestatud, et "ebasoodsamate piirkondade hulka võivad kuuluda ka teised piirkonnad, mida mõjutavad erilised ebasoodsad looduslikud tingimused ja kus põllumajandus peab vastavalt vajadusele ning teatavatel tingimustel jätkuma, et kaitsta ja parandada keskkonda, säilitada paikonda ja nimetatud piirkonna turismipotentsiaali või kaitsta rannikut", mis kinnitab EMSK sageli korratud seisukohta, et linnalähedased põllumajanduspiirkonnad on "piirkonnad, mida mõjutavad erilised ebasoodsad tingimused".

1.3.6 Agenda 2000 ja hiljutine CAP vaheülevaade on neid arusaamu veelgi kinnitanud.

1.3.7 Salzburgi konverentsi järelduste eessõnas on rõhutatud "vajadust aidata Euroopa talunikel kogu ELis saavutada maapiirkonna kaitsjate ja turule orienteeritud tootjate mitmekülgne roll".⁽²⁾ See kajastus EMSK omaalgatuslikus arvamuses (ettekandjaks: hr BROS) CAP teise samba kohta: seisukoht maapiirkondade arengupoliitika kohta (järg Salzburgi konverentsile).⁽³⁾

⁽²⁾ Vt 1. joonealust märkust.

⁽³⁾ CESE 961/2004 – NAT/243

2. Eesmärgid linnalähedase põllumajanduse kaitsmisel ja arendamisel

2.1 EMSK meelest puututakse linnalähedases põllumajanduses kahtlemata kokku eriliste piirangutega, mis tulenevad otseselt kergesti identifitseeritavatest ja määratletavatest tunnusoontest. Seetõttu tuleb linnalähedaste põllumajanduspiirkondade kaitsmiseks, planeerimiseks ja majandamiseks kasutusele võtta erimeetmed. EMSK paneb ette, et selle saavutamiseks tuleks edendada linnalähedaste põllumajanduspiirkondade kaitsmise ja arendamise mehhanismide ja vahendite kasutamist.

2.2 I eesmärk: tunnistada sotsiaalsest, poliitilisest ja halduslikust aspektist lähtudes, et linnalähedased piirkonnad, kus tegeldakse põllumajandusega on eriliste piirangutega kokku puutuvad maapiirkonnad

2.2.1 Aktiivse ja tugeva "vahepealsete linnade" võrgu toetamine

2.2.1.1 EMSK märgib, et Euroopa "metropoliseerumine" on kasvav nähtus, mille tulemuseks on suurlinnade hulga kasv ning viljaka maa pidev ja pöördumatu vähenemine, mis on linnalähedastele piirkondadele peamine piirang, mis toodi välja omaalgatuslikus arvamuses (ettekandja: Mr Van IERSEL) suurlinnastute alade kohta: "Sotsiaal-majanduslikud tähendused Euroopa tuleviku jaoks". (4)

2.2.1.2 Selline põllumajandustegevuse vähenemine ei põhjusta tagasilööke mitte ainult põllumajandussektoris, vaid ka loodusvarade säilitamisel, linnaelanike elukvaliteedi kaitsmisel ja tasakaalustatud maakasutusel.

2.2.1.3 EMSK rõhutab, et tasakaalustatud ja jätkusuutlikku Euroopat silmas pidades on **vaja toetada "vahepealsete linnade" aktiivset ja tugevat võrku**. Selliseid linnu ei määratle niivõrd nende demograafiline suurus, kuivõrd nende roll nende mõjupiirkonda jäävate maa- ja linnapiirkondade vahendajana.

2.2.1.4 Selline linnade võrk osutub võimalikuks ainult siis, kui neid ümbritsevad põllumajandus- ja looduslikud piirkonnad, lühidalt linnalähedased piirkonnad, mis võivad toimida puhvertsoonina täisehitatud piirkondade vahel ja koridoridena looduslike piirkondade vahel, suurendades ja kindlustades linnade isikupära, kaitses bioloogilist mitmekesisust ja muutes võimalikuks elujõulise põllumajandusliku tootmise.

2.2.2 Põllumajanduse rolli tunnustamine linna ja maa vahelistes suhetes

2.2.2.1 EMSK meelest tuleks esimese möödapääsmatu vahendina tunnistada nii sotsiaalselt, poliitiliselt kui halduslikult, et need põllumajandustegevusega maa/linnapiirkonnad (st linnalähedased piirkonnad) puutuvad kokku eriliste raskustega ning mängivad võtmerolli linna ja maa vahelistes suhetes.

2.2.2.2 Linnalähedaste põllumajanduspiirkondade ja neis viljeldava põllumajandustegevuse tunnustamine sõltub a) nende piirkondade ees seisvate ja nende poolt tekitatavate probleemide uurimisest b) **neis sisalduvate erinevate väärtuste** (vesi, maastik, bioloogiline mitmekesisus, arhitektuur, põllumajandus-süsteem jne) ning neilt nende väärtuste tõttu oodatava **majandusliku, keskkondliku ja sotsiaalse rolli** täielikust analüüsist.

2.2.3 Teadlikkuse tõstmine kui tunnustamise vahend

2.2.3.1 **Ühiskond peab mõistma, et maa on piiratud loodusvara** ja ühine pärand, mida on raske taastada, kui see on kord juba hävitatud. Seetõttu tuleb edendada tsentripetaalset (sissepoole suunatud) linnade kasvu degradeerunud linnapiirkondade ja iganenud tööstuspiirkondade taastamiseks ja tagasi-võitmiseks mõeldud programmide kaudu, sest see hoiab ära veel suurema hulga maa kadumise ehitiste alla, samuti läbi spetsiaalsete õigusaktide, et lõppeks talumaadega spekulatsiooniga Euroopa linnade ümber.

2.2.3.2 Tagamaks, et selliseid piirkondi kogu Euroopas sotsiaalselt, poliitiliselt ja halduslikult tunnustataks, teeb EMSK ettepaneku toetada **Euroopa meetmeid linnalähedaste põllumajanduspiirkondade** ja neis viljeldava põllumajandustegevuse suhtes. Need meetmed peavad tunnustama mainitud piirkondade väärtust ja rolli ning sillutama kõikidele riikidele teed ühistest põhikriteeriumitest lähtuvate taolisi piirkondi kaitsvate ja arendavate spetsiaalsete õigusaktide koostamiseks.

2.3 II eesmärk: hoida regionaalplaneerimise, linnaplaneerimise ja kohalike omavalitsuste algatuste kaudu ära linnalähedaste piirkondade linnastumine

2.3.1 EMSK usub, et linnalähedaste põllumajanduspiirkondade kaitsmiseks ei piisa sellest, kui poliitikud ja ühiskond tervikuna selliste piirkondade säilitamise ideed ainult sõnades kiidavad; lisaks sellele on hädavajalik, et kõigil liikmesriikidel **oleks ja et nad kasutaks vahendeid linnalähedase põllumajandusmaa majandamiseks**, et hoida ära spekulatsioonist, mille tagajärjel need maad hüljatakse.

(4) CESE 968/2004 – ECO/120

2.3.2 EMSK meelest peab sellistel maamajanduse vahenditel olema loodud koos tugisammast:

- a) õiguslikud **regionaal- ja linnaplaneerimise vahendid** Euroopa, liikmesriikide ja regioonide tasandil, ning **maakasutuse vahendid** liikmesriikide ja regioonide tasandil, mis võtavad eriti arvesse linnalähedasi põllumajanduspiirkondi ja põllumajanduspoliitikat ning muudavad keeruliseks talumaa muuks otstarbeks ümberklassifitseerimise;
- b) õiguslikud ja läbipaistvad vahendid reguleerimaks olukordi, milles eramaomanikud või avalik-õiguslikud maaomanikud **maa kasutamise ajutiselt katkestavad**; elukutselistele talupidajatele tuleks pakkuda võimalust rentida sellist maad põllukultuuride kasvatamiseks ja/või karjapidamiseks ning seeläbi aidates talude toolikkust parandada;
- c) põllumajandusmaa ülemülemäärase maksustamise vältimine neis piirkondades, mida peaks maksustama samadel alustel kui linnatööstus- ja/või elamumaa;
- d) **uued ja paremad algatused kohaliku omavalitsuse tasandil**, et tugevdada subsidiaarsuse põhimõtet (kõikide kohalike võimude ja poliitikute vastutus) munitsipaalplaneerimises, kasutades kõikidel juhtudel kohaliku omavalitsuse üleseid kriteeriume, mis põhinevad kohalike omavalitsuste koostööl ning territoriaalsel ühtekuuluvusel;
- e) **uued kriteeriumid kohalike omavalitsuste vahendite eraldamises, näiteks "kaitstud põllumajanduspiirkondade" kontseptsioon**, mille puhul põllumajandusmaa kaitsmine on linnaelust olulisem, mis võimaldab vähendada kohalikelt omavalitsustelt saadava raha sõltuvust teiste kriteeriumide maksustamisest;
- f) kohustuslik ja siduv "põllumajandusliku mõju uuringute" kasutuselevõtt asjaomaste põllumajandusametkondade poolt, kui linnalähedaste põllumajanduspiirkondadega seoses plaanitakse tegevusi, mis võivad olla seotud talumaa kadumisega.

2.3.3 Lühidalt on sihiks regionaalplaneerimise, linnaplaneerimise, maakasutusvahendite, kohalike omavalitsustelt saadava raha ja põllumajandusliku mõju uuringute kasutamine linnalähedaste põllumajanduspiirkondade kaitsmiseks linnade pideva nõudluse eest maa järele (linnade kasvuks, tööstuse ja teenindava sektori arenguks ning side- ja energeetikainfrastruktuuride jaoks) ning maade degradeerumise ärahoidmiseks, mida võidakas kasutada linnalähedaste põllumajanduspiirkondade halba valgusse seadmiseks ja nende kadumise õigustamiseks.

2.4 III eesmärk: *tagada linnalähedase põllumajanduse ja nende piirkondade, kus seda viljeldakse, dünaamiline ja jätkusuutlik areng*

2.4.1 EMSK meelest saab linnalähedase põllumajanduse ja nende piirkondade, kus seda viljeldakse, dünaamilist ja jätkusuutlikku arengut tagada ainult lastes **kohalikel võimudel mängida võtmerolli, kaasates selliseid elemente, nagu kohalike omavalitsusüksuste vaheline majandamine** ja kohaliku tasandi ülene planeerimine.

2.4.2 Seetõttu peavad linnalähedaste piirkondade esindajad kokku tulema ja moodustama **organi, mille põhieesmärk ei ole mitte ainult põllumajanduspiirkondade ja põllumajandustegevuse kaitsmine, vaid ka neile uue elu sisse puhumine**, kasutades selleks kohaliku tasandi üleseid maade kaitsmise, kasutamise ja majandamise plaane.

2.4.3 Talunike osalemine selles organis tagab, et tegemist on **tõelise partnerlusega**, mis võimaldab neil propageerida oma eesmärgid kohalike (üldsuse ja poliitikute) ja muude huvitatud osapoolte (ülikoolid, keskkonnakaitsjad jne) hulgas ning saavutada kokkuleppe selles suhtes, kuidas tuleks põllumajanduspiirkondi majandada.

2.4.4 Linnalähedaste piirkondade juhid peavad võtma konservatiivse hoiaku linnalähedaste põllumajanduspiirkondade poolt esindatavate väärtuste suhtes, kuid progressiivse hoiaku selliste piirkondade rolli arendamise kohta tehtud ettepanekute suhtes ning peavad neisse ettepanekutesse suhtuma **positiivselt, kujutlusvõimeliselt ja loovalt**. Lisaks peavad nad rangelt reguleerima selliste piirkondade maakasutust. Lühidalt, nad peavad järgima jätkusuutlikkuse kriteeriume.

2.4.5 Subsidiaarsusel põhinev lähenemine linnalähedaste põllumajanduspiirkondade majandamisele on oluline, tagamaks võimude ja talunike pühendumist selliste piirkondade kaitsmisele ja arendamisele, ehk **jätkusuutliku põllumajanduse lepingut ametivõimude ja talunike vahel**.

2.4.6 **Majandamine peab põhinema "koostöövõrgul"** avaliku ja erasektori sidusrühmade vahel, kes osalevad majandamises ja keda juhib **"osalus- ja juhtimisorgan"**. See organ peab ühendama ühised sihid ja huvid ning õhutama eriomaseid tegevusi, mis on kohandatud konkreetse piirkonna ja selle loodusvaradega (nt reklaamima selle tooteid, edendama info- ja sidetehnoloogiate kasutamist, julgustama keskkonnaalase hariduse andmist, kaitsma maapiirkondi jne). Lühidalt paneb see organ paika üldtingimused, valvab nende rakendamise järele ning soodustab meetmeid linnalähedaste piirkondade abistamiseks ja edendamiseks.

2.4.7 See on Salzburgi konverentsil välja pakutud lahenduse järgimise küsimus, kaasa arvatud linnalähedase põllumajandusega piirkondades. Sellel konverentsil rõhutati, et “Tulevikupoliitika valitsevaks suunaks peab saama ELi toetus maapiirkondadele altpoolt ülesse suunatud kohalike partnerluste kaudu” [ja] “Partnerlusprogrammidele tuleb anda suurem vastutus selgelt määratletud eesmärkidel ja tulemustel põhinevate laiahaardeliste strateegiate määratlemiseks ja vastuvõtmiseks” (Salzburgi konverentsi järelduste kuues ja seitsmes põhimõte). (2)

2.4.8 Lisaks “jätkusuutliku põllumajanduse lepingutele” peab kaaluma ka regiooniüleseid majandamisprojekte, mida tuleb põllumajanduspiirkondade (maa-linnapiirkondade) erijooni silmas pidades esitada kui “**maa-linnaprojekte**” haldusasutuste ja juhtimisorganite vahel, mis kaitsevad ja taastavad põllumajanduspiirkondi ja toovad tulu linna ja maapiirkonna koostööst. On hädavajalik, et osa põllumajanduspiirkondade mittepõllumajanduslikest tuludest läheks talupidajatele.

2.4.9 Selliseid “maa-linnaprojekte” peavad edendama linnalähedaste põllumajanduspiirkondade osalus- ja juhtimisorganid ning need peavad baseeruma **multisektooralsetel kriteeriumidel**, mille hulka kuuluvad tooted, mis vastavad tarbijate nõudmisele, keskkonnaelemendid, mis piiravad tootmistevõime mõju keskkonnale ning loovad ja säilitavad maastikku ja sotsiaalsed elemendid, mis vastavad linnade vajadustele, nagu põllumajanduspiirkondade kasutamine vabaõhu- ja haridustevõisteks.

2.4.10 Enne kui linnalähedaste põllumajanduspiirkondade juhtimisorganid koostavad maa-linnaprojekte ja põllumajanduslepinguid, **peavad selliste piirkondade majandamises osalevad pooled** (st võimud, eriti kohalikud võimud ja talundussektor) kõigepealt koostama ja heaks kiitma **institutsioonilise kokkuleppe** integreeritud majandamisstiili vajaduse kohta.

2.4.11 See kohaliku tasandi ja kohaliku tasandi üleste võimude ja talunike institutsiooniline kokkulepe võib järgida mitmeid üldpõhimõtteid, mis on sätestatud **linnalähedase põllumajanduse hartas**.

2.4.12 Et seda hartat ja vastastikust kokkulepet veelgi kindlustada, võib koostada ja vastu võtta ka “**jätkusuutliku majandamis- ja arenguplaani**”, milles on visandatud põhimõtted, strateegilised juhtnõõrid ja erimeetmed konkreetse linnalähedase põllumajanduspiirkonna väärtuste kaitsmiseks ja rollide väljaarendamiseks.

(2) Vt 1. joonealust märkust.

3. Järeldused

3.1 Sellised maa-linnaprojektid ja vastastikuse kokkuleppe dokumendid peavad baseeruma kriteeriumidel, mis on sätestatud juhtimisorganite vahelises **linna-maapiirkonna paktis** ning üldsuse ja talunike osalemise julgustamiseks sõlmitud kokkulepetes. Need paktid nõuavad, et täidetud oleks alljärgnevad eesmärgid:

a) **I eesmärk: linnalähedase põllumajandusega piirkondadel peab olema territooriumi kaitse ja arendamise projekt.** Sellised projektid peavad baseeruma regionaalsetel, linna- ja maakasutusplaanidel ning spetsiaalsetel õigusaktidel, mis reguleerivad talumaaturgu.

b) **II eesmärk: linnalähedast maad tuleb hoida põllumajanduslikus kasutuses** vahendite ja mehhanismide abil, mis tagavad selle jätkuva kasutamise, vähendades niipalju kui võimalik linnade survet ja maakasutust mittepõllumajanduslikeks tegevusteks, ning soodustada talumaade kättesaadavust.

c) **III eesmärk: juhtimisorganil** baseeruv integreeritud majandamisvorm linnalähedaste põllumajanduspiirkondade edendamiseks ja mobiliseerimiseks ning teadlikkuse tõstmiseks nende väärtusest. Samuti peab see tagama dünaamilise ja jätkusuutliku arengu kokkuleppe kaudu majandada maad **maa-linnaprojektide** ning avalikkuse, võimude ja talunike vahelise lepingulise suhte põhjal, mis tuleneb jätkusuutliku **põllumajanduse lepingust**.

3.2 Nende eesmärkide saavutamiseks on oluline alljärgnev:

a) **Naiste ja noorte julgustamine, osalemaks aktiivselt** territoriaalsetes projektides ja põllumajanduslepingutes, et kindlustada nende piirkondade praegune ja tulevane staatus.

b) **Avalikkuse arusaam**, et talupidamine võib tagada toiduohutuse, sest see kasutab keskkonnasõbralikke ja sotsiaalselt vastutustundlikke põllumajandusviise.

c) **Vee tähtsuse tunnustamine linnalähedaste põllumajanduspiirkondade konsolideerimisel.** Vaja on spetsiaalseid õigusakte, et ei kitsendataks vee kasutamist põllumajanduseks, vaid võetaks pigem omaks uus “veekultuur”, mis põhineks põhja- ja pinnavee kasutamise piiramisel ja veepuhastusjaamade toodetud vee taaskasutamisel põllumajanduslikel eesmärkidel.

- d) **Linnalähedaste põllumajanduspiirkondade toetamine**, tehes ühiskonnale selgeks, et need puutuvad kokku eriomaste raskustega.
- e) Põllumajandusest saadavate tulude tõstmiseks, infrastruktuuride tõhususe suurendamiseks ja talupidajatele mõeldud teenuste osutamise parandamiseks mõeldud vahendite ja tegevuste väljatöötamine.
- f) **Turu nõudlusele vastavate tootmis- ja turustussüsteemide edendamine**, mille juures pööratakse erilist tähelepanu toidu mitmekesisuse soodustamisele, julgustades selleks jätkusuutlikku põllumajandust, mis austab keskkonda, kultuurilist identiteeti ja loomade heaolu.

Brüssel, 16. september 2004

- g) **Ressursside** (eelkõige maa, vee ja maastiku) **ratsionaalne kasutamine ja kaitsmine**.

3.3 EMSK usub, et arvestades linnalähedaste põllumajanduspiirkondade ja Euroopa linnalähedase põllumajanduse kui terviku ebakindlat olukorda, on oluline luua **linnalähedase põllumajanduse Euroopa jälgimiskeskus**, millel oleks ülevaade Euroopa linnalähedastest põllumajanduspiirkondadest ja neis viljeldavast põllumajandustegevusest ning mis toimiks Euroopa linnalähedase põllumajanduse olukorra jälgimise, analüüsimise ja selle suhtes teadlikkuse tõstmise keskusena ning kohana, kus kohalikud ja regionaalsed võimud ja erinevad Euroopa organid saavad kohtuda ja sel teemal arutleda, tehes ettepaneku alagatusteks selliste linnalähedaste alade ja nende põllumajanduse säilitamise ja arengu kohta.

Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee
president
Roger BRIESCH
